

Informace o projektu

Název projektu	Místní akční plán rozvoje vzdělávání Tišnov III.
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0021033
Příjemce	Město Tišnov
Doba realizace projektu	1. 7. 2021 – 30. 11. 2023

Evaluační plán projektu

Informace k dokumentu

Výstup klíčové aktivity	KA 5 Evaluace
Zpracovatel	Externí evaluátor evaluátor: Mgr. Jiří Hrubý
Období zpracování EP	2. 1. 2023 – 22. 3. 2023
Tato verze je platná ke dni	26.6.2023

Úvod

Evaluací plán (EP) projektu byl připraven evaluačním týmem projektu v únoru 2023 na základě metodických požadavků.

Dne 2. března 2023 se uskutečnila konzultační schůzka ke KA Evaluace a draftu EP.

Dle textu výzvy je evaluace povinnou klíčovou aktivitou, která probíhá po celou dobu realizace projektu. Konkrétní obsah a metody evaluace zpracovává realizátor projektu a předává je poskytovateli podpory spolu se závěrečnou zprávou o realizaci v podobě EP.

Na realizaci KA Evaluace příjemce podpory v realizačním týmu vyčlenil následující pozice:

- Odborný gestor: **Libuše Beranová, administrativní tým, odborný tým**
- Senior evaluátor: **Jiří Hrubý**
- Externí podpora: **Jan Binek**
- Facilitátor: **Petr Škyřík**

Za vytvoření EP, koordinaci ev. aktivit a průběh evaluace je zodpovědný externí evaluátor, kterého lze kontaktovat na hruby@masbobrava.cz.

Cíle zpracování EP projektu

1. Shrnutí podstaty projektu včetně kontextových vazeb
2. Shrnutí problémů a jeho příčiny, na který projekt cílí
3. Zpracovat a vyhodnotit teorii změny projektu jako základu pro následné theory-based hodnocení průběhu a efektů projektu
4. Zpracovat a vyhodnotit klíčové aktéry, kteří jsou významní pro realizaci projektu a průběh evaluace
5. Definovat rizika věcného zaměření projektu a naformulovat odpovídající strategie jejich řešení
6. Navrhnout metodologii evaluace ve formě evaluační matice pro projekt jako celek a pro případové studie ověřující konkrétní změny
7. Stanovit počet a harmonogram evaluačních výstupů s ohledem na harmonogram a logiku projektu

Teorie změny jako nástroj vyhodnocení impaktu

Teorie změny (ToC) projektu tak, jak je evaluátorem zpracován, vychází ze schválené projektové žádosti a je rozšířena o konzultace s projektovým manažerem, gestory a garanty. Struktura projektové žádosti se z hlediska obsahu intervence zaměřuje především na průběh jednotlivých klíčových aktivit a jejich počítatelné výstupy. Méně se zaměřuje na projektové cíle, které nerozlišuje do formy výsledků a dopadů.

Z hlediska schopnosti projektu kontrolovat jednotlivé komponenty ToC spadají „vstupy“, „aktivity“ a „výstupy“ do zóny plné kontroly projektem, tj. projekt je zodpovědný za realizaci aktivit a naplnění výstupů za plánovaný rozpočet, personální kapacity a čas.

Částečnou kontrolu projektem mají „výsledky“, do jejich dosažení však už zasahují i externí vlivy a další faktory. V projektu jsou výsledky v ToC vnímány jako žádoucí **behaviorální změna**, kterou mají aktivity projektu způsobit u zapojených účastníků. Je ale nutné zdůraznit, že ačkoliv účastník získá podporu, např. je náležitě vyškolen, zapojen do networkingu, projde uspokojivým mentoringem, zúčastní se vzdělávacích akcí, může vlivem externích a osobních faktorů dojít k tomu, že žádoucí změna nenastane.

Mimo zónu kontroly projektu jsou „dopady“, které jsou v projektu vnímány jako žádoucí **systemová změna**. Projekt má povinnost být logicky postaven tak, aby jeho výsledky přímo přispívaly k dosažení systemové změny a tento příspěvek vyhodnocovat. Na dosažení systemové změny má ale kromě jednoho projektu vliv celá řada externích faktorů, které nemohou být projektem ovlivněny.

Toto pochopení funkce ToC vychází z odborných materiálů a umožňuje využití základů principu **Theory-Based Impact Evaluation**. (Vzniká zde metodická odlišnost ve využití komponent ToC od principů Counterfactual Impact Evaluation, které musí mít dopady definovány nikoliv jako „přispívající (*contribution*)“ ale jako „přičitatelné (*attribution*)“ hodnocené intervenci). Z hlediska budoucího využití ToC pro hodnocení impaktu bude evaluátor vyhodnocovat, zda průběh a zakončení jednotlivých projektových aktivit odpovídalo teorii. Prakticky jde o využití soustavy navazujících otázek, které umožňují identifikovat, zda případný problém, který vznikl, je problémem špatné teorie intervence, nebo problémem špatné implementace projektu.

Zhodnocení logických vazeb projektu

Logické vazby projektu jsou pochopitelné a nebyly v nich evaluátorem v prvních měsících realizace projektu nalezeny žádné zásadní nedostatky. Hodnoty vstupů odpovídají rozsahu předpokládaných aktivit, stejně tak velikost projektového týmu.

Klíčové aktivity byly navrženy s logickou návazností, kdy jedna představuje vstup pro další, průběžně je podporuje aktivita směřující k síťování a šíření výstupů a celý proces je průběžně vyhodnocován z hlediska procesního i dopadového (evaluace). Nad základní projektovou linii lze v projektu očekávat přesah do dalších MAP projektů i vůči veřejnosti (populární články v časopisech, na sociálních sítích, na webu).

Evaluační plán – harmonogram

<i>datum</i>	<i>popis</i>	<i>zajistí</i>
2/2023	soupis akcí, aktivit, pracovních skupin, ŘV, setkávání	administrativní tým
2/2023	příprava google dotazník evaluační otázky pro mš a zš (2 dotazníky), ŘV a RT (1 dotazník)	Evaluátor, administrativní tým
3-4/2023	evaluátor řeší vyhodnocený dotazník a provede evaluaci ve 4 pracovních skupinách za účasti facilitátora	administrativní tým evaluátor, facilitátor
5/2023	setkání RT – představení vyhodnocení dotazníku RT/ŘV, evaluace za účasti facilitátora, závěrečná doporučení pro ŘV MAP	administrativní tým evaluátor, facilitátor
6/2023	setkání ŘV – doporučení představeno ŘV, vyhodnocení dotazníku ŘV/RT, finální verze Závěrečné evaluační zprávy	administrativní tým evaluátor, facilitátor
po 6/2023	do území dostat výstupy – PS, setkávání, web	administrativní tým, odborný tým
7/2023	podání žádosti na MAP 4 (OP JAK)	administrativní tým, odborný tým

Evaluační otázky

Akční plánování v oblasti vzdělávání v území bude komplexně hodnoceno ve 3 oblastech:

Účelnost: Posouzení dosažení cílů MAP a postupu v souladu s principy MAP

Účelnost se zaměřuje na vztah mezi jednotlivými intervencemi a jejich výsledky, tzn. že hodnotí, zdali realizované intervence splnily svůj účel, tedy zdali a v jaké míře byly naplněny cíle programu, zdali dosažené výsledky přispěly k těmto cílům, zdali a jakých výsledků se dosáhlo. Účelnost tedy poměřuje skutečnost (výstupy a výsledky dosažené intervencí) se stanovenými cíli.

- EO 1.1 Do jaké míry se v našem území podařilo dosáhnout hlavního i dílčích cílů MAP?
- EO 1.2 Co v dosažení těchto cílů bránilo, nebo jim naopak pomáhalo?
- EO 1.3 Do jaké míry se dařilo postupovat v souladu s principy MAP?

Dopad: Posouzení přínosů akčního plánování aktérům v území Dopad je změna, která může být důvěryhodně připisována intervenci.

- EO 2.1 Co se změnilo díky akčnímu plánování v území?
- EO 2.2 Co akční plánování přineslo jednotlivým aktérům v území?
- EO 2.3 Co přinesla spolupráce s dalšími projekty k naplňování cílů MAP?

Udržitelnost: Posouzení úrovně a kvality zajištění akčního plánování v budoucím období

Udržitelnost se vztahuje k tomu, zda daná aktivita dosáhne/dosáhla cíle jen dočasně nebo trvale. Kritérium hodnotí, zdali výstupy a zejména výsledky, jichž bylo dosaženo, existují či budou přetrvávat i po skončení realizace intervencí.

- EO 3.1 Jakým způsobem se v MAP bude pokračovat?
- EO 3.2 Je plán udržitelnosti MAP realistický?

Popis očekávaných výsledků: návrh postupu

Teorie změny pro aktéry v území

Při přípravě ToC věnoval projektový tým na žádost evaluátora značné úsilí dodatečné detailní formulaci „výsledků“ jednotlivých projektových aktivit nad rámec povinností z projektové dokumentace. Účelem této snahy je umožnit evaluátorovi sledování a měření žádoucích behaviorálních změn, kterými je zároveň ohraničeno, kde působnost projektu končí.

1. **Začneme výzvou.** Vydefinujeme si **problémy** a všechno, co o nich víte – jakou mají podobu, souvislosti i příčiny. Opřeme se o předchozí výzkum a analýzy, dotazník od firmy Garep.
2. Definujeme si vizi projektu před začátkem projektu
 - *Jak (by) měl svět ideálně vypadat?*
 - *K čemu naše práce ideálně přispěje?*
 - *jakou dlouhodobou změnu usilujete?*
3. **Pojmenujeme si všechny aktéry**, kteří souvisí s naší výzvou a problémy se jich dotýkají nebo je přímo ovlivňují.
Položíme si otázku, zdali naše vize skutečně **odpovídá potřebám lidí**. Jak to víme?
4. Navrhujeme, jaké **výsledky** naší práce vedly/povedou k dlouhodobým cílům. Tedy jak se promění chování, postoje či mentální modely lidí.
Ptejme se:
 - *Co se musí pro aktéry změnit, abyste dosáhli své vize? Co se změnilo?*
 - *Jaké benefity z vašich aktivit budou aktéři mít? Jaké benefity teď pociťují?*
 - *Jak tyto změny ovlivní životy a chování lidí? Víme to?*
5. K výsledkům doplníme **metriky a podmínky**.
 - *Jak poznáme/poznali jsme, že se změna skutečně stala?*
 - *Co budete měřit/měřili jsme, sledovat(li) a vyhodnocova(li)?*
 - *Jaké podmínky musí nastat/nastaly, abychom výsledků dosáhli?*
 - *Jaká omezení musíte vzít v potaz/brali jsme v potaz?*
6. Naplánujme **výstupy a aktivity/shrňme výstupy a aktivity, které proběhly**.
Popište si, co je potřeba vytvořit či zrealizovat. A jaké konkrétní činnosti k těmto výstupům byly vykonány/bude potřeba vykonat.
7. **Projděme si teorii změny zpětně.**
 - *Máte pro každý výsledek nějakou aktivitu?*
 - *Ovlivní vaše výstupy aktéry, jejichž problémy řešíte?*
 - *Budou mít vaše výsledky vliv na chování lidí?*

Zarátování evaluace v pracovních skupinách

Před samotnou evaluací v pracovních skupinách bude vždy věnováno 30 minut na vysvětlení, o jaký typ evaluace jde a k čemu evaluace má sloužit.

Obr1: evaluace x výzkum x věda

- **věda** = systematický způsob racionálního poznávání skutečnosti, zaměřený na spolehlivost výsledků a často i na možnosti aplikace a predikce
- **výzkum** = kreativní systematická činnost prováděná za účelem (zvýšení poznání o daném objektu; stanovuje fakta, potvrzuje/vyvrací výsledky předchozího výzkumu, vytváří teorie a řeší stávající nebo nové problémy
- **evaluace** = systematické posouzení kvality a hodnoty, popř. významu určitého objektu
- **programová evaluace** = sociálněvědní aktivita zaměřená na sběr, analýzu, interpretaci, syntézu a sdělování informací o činnosti a efektivitě veřejných politik a programů.

Obr2: evaluace

- typ aplikovaného výzkumu – zcela jednoznačně zaměřený na specifické, konkrétní předem stanovené cíle využití
(zdroj: OECD, Frascati manual)
- jednoznačný klient => poskytnutí užitečné zpětné vazby musí mít konkrétního příjemce
- aplikace transparentní a rigorózní metodologie
- ALE... častá omezení:
 - čas na sběr dat a zpracování
 - rozpočet (finanční zajištění výzkumu)
 - dostupnost dat a dosažitelnost respondentů
 - politická vůle (či zvůle a tlak na pozitivitu zjištění)

Obr3: Odlišné typy evaluací podle zařazení do projektového cyklu

- **mid-term/on-going** (procesní typ evaluace)
 - **formativní** – zaměřuje se na běžící intervence
 - sleduje změnu mezi „před“ a „během“ implementace
- **ex-post, at-the-end** (dopadový typ evaluace)
 - **sumativní** – zaměřený na výsledky a důsledky
 - sleduje rozdíl „před“ a „po“ ukončení projektu (s různým časovým odstupem)
- **ex-ante, before-beginning** (analýza potřebnosti)
 - odhaduje očekávatelné výsledky navrhovaných intervencí

Obr4: Základní komponenty Teorie změny

- VSTUPY - finanční, lidské, materiální, (časové)
- AKTIVITY - co přesně se bude dělat/co bude podporováno
- VÝSTUPY - měřitelné (hmatatelné) produkty a služby
- VÝSLEDKY - behaviorální změna, změna v situaci
(lze odlišovat očekávaný okamžik změny či přetrvávání v čase)
- DOPADY - systémová změna
- (lze odlišovat přetrvávání v čase, návaznost na strategie, apod.)
- PŘEDPOKLADY - za jakých okolností to bude fungovat
- LOGICKÉ VAZBY - „když se stane X -> bude následovat Y“

Obr5: Teorie změny pro evaluaci impaktu

- TZ poskytuje rámec pro interpretaci a reporting. Je nutno prokázat, že výsledky jsou v souladu s formulovanou teorií a proč (základ TBIE).
- Zejména při neúspěchu je nutné alespoň hrubě odlišit **neúspěch realizace** (tj. projekt nebyl realizován podle původních představ) od **neúspěchu teorie** (projekt byl realizován úspěšně, ale výsledky nebyly dosaženy).
viz následující otázky:

Projekt byl správně realizován?	Odpovídající engagement, kvalita výstupu?	Dosaženy průběžné výsledky?	Dosaženy konečné výsledky?	
X	X	X	X	Neúspěšná realizace intervence
ANO	X	X	X	Neúspěch realizace -nízká kvalita výstupu (první kauzální vztah aktivity-výstupy)
ANO	ANO	X	X	Neúspěch teorie (aktivity nevedly k výsledku)
ANO	ANO	ANO	X	Neúspěch teorie (průběžné/zprostředkující výsledky nevedly ke končenému výsledku)
ANO	ANO	X	ANO	Neúspěch teorie (odlišná kauzální vazba)
ANO	ANO	ANO	ANO	Úspěšná realizace intervence v souladu s teorií změny.

Souhrnný přehled plánovaných evaluací, jejich témat a cílů

Téma	Cíl	Cílová skupina	Nástroje, metody	Způsob vyhodnocení
Evaluace pracovních skupin	Zhodnocení průběhu a přínosu činnosti pracovních skupin v rámci projektu MAP III	Realizační tým	Designový workshop; teorie změny; Dotazník; Zpětná reflexe; Řízený rozhovor	Zpracování analýzy, výstupu a následného začlenění závěru do závěrečné evaluační zprávy
Evaluace průběhu a přínosu projektu	Zhodnocení průběhu a přínosu projektu MAP III	Realizační tým; Řídící výbor	Dotazník; Zpětná reflexe; Řízený rozhovor	Zpracování analýzy, výstupu a následného začlenění závěru do závěrečné evaluační zprávy
Řízení	Formativní a sumativní zhodnocení realizace procesu	Realizační tým; Řídící výbor	Zpětná reflexe; Řízený rozhovor	Zpracování analýzy, výstupů a následného začlenění závěrů do závěrečné evaluační zprávy
Komunikační strategie	Monitoring, formativní a sumativní zhodnocení přínosu nastavení komunikační strategie	Všechny cílové skupiny	Dotazník; Řízený rozhovor; Zpětná reflexe	Zpracování analýzy, výstupů a následného začlenění závěrů do závěrečné evaluační zprávy
Cíle	Zhodnocení nastavení a pokroku v plnění stanovených priorit a cílů	Všechny cílové skupiny	Agregace dat; Desk research; Řízený rozhovor	Agregace dat ze závěrečných sebehodnotících zpráv projektů MAP I a MAP II; Zpracování analýzy, výstupu a následného začlenění závěru do závěrečné evaluační zprávy
Akční plán	Zhodnocení úspěšnosti aktivit v rámci implementace akčního plánování v území	Všechny cílové skupiny	Desk research	Vyhodnocení konkrétního akčního plánu
Přínos	Zhodnocení přínosu akčního plánování v území jako celku – pro jednotlivé cílové skupiny, pro území	Všechny cílové skupiny	Zpětná reflexe;	Agregace dat z dotazníkových šetření; Zpracování analýzy, výstupu a následného začlenění závěru

Zpracoval: Mgr. Jiří Hrubý

Schválil: Řídící výbor 22.3.2023

Zodpovídá: PhDr. Petr Škyřík, PhD.